

O ČECHOVĚ

a Tatrami, v rovinách při řece Visle, rozkládala se od nepaměti charvátská země, část prvotní veliké vlasti slovanské. V té charvátské zemi bytovala četná plemena, příbuzná jazykem, mravy, způsobem života.

I stalo se, že se strhly mezi nimi vády a krvavé boje o meze a dědiny. Vstal rod na rod, příbuzní bojovali proti příbuzným a hubili se navzájem.

V ten čas se dva bratři mocného rodu, oba vojvodové, Čech a Lech, spolu usnesli, že opustí rodnou zemi bojem neblahou. Řekli si: „Vyhledejme sobě nových sídel, kde by náš rod žil s pokojem a díla si hleděl.“

Byli uvyklí již po předcích půdu pilně obdělávat, všeliký druh obilí pěstovat a chovat koně a stáda bravu i skotu.

Jak se usnesli, tak vykonali. Svolavše své plémě, vzdali oběť bohům, vynesli obrazy dědků¹, a rozžehnavše se s otcovskou půdou, obrátili se na západ slunce,

¹ sošky domácích bůžků

v neznámé končiny. I bral se rod za rodem, každý početných rodin, všichni přátelé a příbuzní. Napřed šli zvědové a zbrojní muži, uprostřed vojvoda Čech sivé brady, ale statný a silný, jeho bratr Lech a kolem nich vladkové, starostové rodů, všichni na koních. Za nimi starci, ženy a děti na hrubých vozech, na koních, stáda dobytka, naposled pak opět zbrojní mužové. Tak brali se nejprve končinami příbuzných plemen, až přešli hranice charvátské země, přebředli řeku Odru a vstoupili do neznámých hornatých končin.

I tam našli ještě osady, jejichž obyvatelé hovořili jako oni, a dále také v krajinách při řece Labi. Avšak jak přešli tuto druhou řeku, byl kraj pustější a osad shledali jen poskrovnu. Byly daleko od sebe a obyvatelé jejich, cizího jazyka, kůžemi odění, nečetní, ale smělí a srdnatí, stavěli se jim se zbraní v ruce do cesty. Čech a Lech a jejich lid je potřeli, a zhubivše jejich chudá obydlí v chatřích i ve vykopaných jámách, postupovali dále, z lesa do lesa.

Zlá byla cesta hlubokými hvozdy, zlá jejich chůze luhy a bažinami plnými rákosí, ostřice, rozlehlých mechových trsů a různých křovin. Zvečera zažehovali ohně a topili do úsvitu, aby zář, padajíc do lesní tmy, plašila úskočné, lité šelmy.

Tak došli až k třetí velké řece, Vltavě, která divočinou tekla; když i tu přebředli, počala si všechna čeled' stýskat, že není konce klopotné cesty a nikde stálého odpočinutí.

Tu vojvoda Čech ukázal na vysokou horu, jež se před nimi modrala nad širým rovinatým krajem, a děl: „Poodejděme pod tuto horu, tam dětem, skotu odpočineme.“

O ČEGHOVI

Došli a položili se na úpatí hory, jež slove Říp. Vojvodové a starší rodu ohledali půdu vřkol a zjistili, že je úrodná. Ráno pak, za první zoře, vstal Čech a vydal se sám jediný vzhůru na temeno Řípu tichým lesem, ještě plným nočního šera.

Když vstoupil na horu, bylo ráno; a hle, široširý kraj se před ním rozkládal do nedozírné dálky až k modravým horám rovný a volný, les a chrastina, nivy a luka. Jeho bujnou zelení svítily řeky jako rozlité stříbro.

I zaradoval se praotec Čech nad utěšeným krajem i zamyslil se pak nad tím, jak bohové dají, jak tu bude jeho rodu i budoucím pokolením.

Když pak sestoupil, zvěstoval, co zhlédl. Nazítří vydali se mnozí kolem hory, aby poznali všecko okolí. Co zhlédli, líbilo se jim, vody velmi rybné, půda úrodná. Oznámili, že krajina se hodí na sídla.

Když pak třetího dne počalo slunce nad lesy vycházet, povolal Čech bratra i starší a rozkázal svolat všechnu čeleď.

Povystoupiv s nimi na místo, odkud viděli do kraje, promluvil k nim takto:

„Již si nebudete stýskati, neboť jsme našli kraj, kde zůstaneme a sídla zarazíme. Vizte, to je ta země, kterou jste hledali. Často jsem vám o ní mluvil a sliboval, že vás do ní uvedu. To je ta země zaslíbená, zvěře a ptáků plná, medem oplývající. Všeho budete míti hojnost a bude nám dobrou obranou proti nepřátelům. Hle, země po vaší vůli! Jen jména nemá; rozvažte, jakým jménem by měla býti jmenována.“

„Tvým! Tvým nechť se jmenuje!“ zvolal jako z božského vnuknutí stařec dlouhé bílé brady, nejstarší ze všech starostů.

STARÉ POVĚSTI ČESKÉ

Hned všichni, starostové i čeled, volali jako jedním hlasem:

„Tvým! Tvým jménem!“

„Po tobě ať se jmenuje!“

Vojvoda Čech, potěšen vůlí všeho lidu, poklekl na kolena a líbal zemi, novou vlast svého plemene.

A zlíbav ji vstal, a pozvednuv rukou svých do širého kraje, pohnut volal a žehnal:

„Vítej, země svatá, nám zaslíbená! Zachovej nás zdravé, zachovej nás bez úrazu a rozmnož nás od národu do národu až navěky!“

Radostně pak postavil na zem dědky, jež v bělostném rouše nesli z vlasti, a zanítíl veliký oheň. I obětovali na poděkování a pro požehnání zápalnou oběť a radovali se všichni.

Všem pak nastala těžká, lopotná práce. Když se o půdu rozdělili, počali ji obdělávat. Kde byl les, ten porazili neb ohněm vypálili, mýtiny klučili, luhy a nivy okopali, druhého pak léta rádlem zorali.

Hned si také obydlí budovali, stavení roubená, slámou krytá. Každý rod sám přebýval u svých pozemků.

Zahrady, role a luka byly dědinou, společným majetkem všech rodin jednoho rodu, lesy pak, pastvy, řeky a jezera občinou. Co ves, to rod.

Stavení s chlévy a stájemi, s kolnami a humny za nimi v ohradě plotů, spletených z proutí nebo sroubených z trámů, stavěli kolem okrouhlé návsi. Co rok přibývalo kolem osad polí a co rok půda vydávala hojnější žeň. Žito, pšenice,

